

VERPLAATS U ANDERS (EN BETER) IN BRUSSEL

Tips die u zin geven in
een andere mobiliteit

leefmilieu
brussel
.brussels ♡

LEEFMILIEU.BRUSSELS

INHOUD

Verplaatsingen in de stad: we delen het plezier	3
Brussels gezin met 'zero uitstoot'-ambitie	4
Stap voor stap naar 'zero uitstoot'	6
• De enorme klimaatuitdaging	6
• Voor gezondere lucht	6
• Minder vervuiling	6
• Impact van het wegvervoer	9
• Gewestelijke maatregelen	11
Zo begint u eraan: nieuwe gewoonten kweken	16
• Een kilometer te voet	16
• Brussel op twee wielen!	16
• Met de bus, tram of metro	18
• Alles loopt op wieltjes!	18
• Met de auto? Ja, naar de overstapparking	19
En verder? Mobiliteitsdiensten en deervoertuigen	20
• Voertuigen op maat	20
• Vergelijk de reistijden	20
• Hé taxi!	20
Meer engagement met ideeën op weg naar morgen	22
• Micromobiliteit: eerst testen, dan kopen	22
• Het stalen ros van de toekomst	22
• Een auto kunt u recycleren!	23
• Een premie voor wie de auto weg doet	23
• Waar vindt u een laadpaal?	24
• Het rapport van mijn wagen	25
Nuttige links	26

VERPLAATSINGEN IN DE STAD: WE DELEN HET PLEZIER

Het klimaat, de luchtvervuiling en de levenskwaliteit in de stad houden de Brusselaar de laatste jaren steeds meer bezig. Zeker het autoverkeer moet het daarbij ontgelden. De auto heeft een te belangrijke plek opgeëist in de ruimte die we delen. Dat gaat ten koste van ons welzijn, het milieu en onze gezondheid. Ook voor wie met de auto vast staat in de file of hopeloos op zoek is naar een parkeerplaats, rijmen 'mobiliteit' en 'gezelligheid' niet langer. Iedereen is het er over eens dat deze situatie niet langer houdbaar is!

Gelukkig bestaan er voldoende oplossingen voor een vlottere en milieuvriendelijkere Brusselse mobiliteit. Iedereen moet zich de vraag stellen: Welke verplaatsingen kan ik te voet, met de fiets, step of openbaar vervoer doen? Heb ik nog wel een eigen wagen nodig? Waarom geen auto delen, een taxi bellen of carpoolen? Tal van mogelijkheden dus, voor elke situatie en elk profiel. Wie al besliste om de auto op stal te laten, spreekt over een 'gevoel van herwonnen vrijheid'.

Er heerst een duidelijke trend naar een gezondere en rustigere stad. In deze gids vindt u tal van tips en handige ideeën. Met als doel: we delen het plezier. We wensen u veel leesgenot!

BRUSSELS GEZIN MET 'ZERO UITSTOOT'- AMBITIE

Zelfs wie wandelt stoot CO₂ uit! Toch proberen Olivier, Dora en hun kleine Nathéo de milieu-impact van hun verplaatsingen tot een minimum te beperken. Hoe dit Brusselse gezin dat concreet aanpakt? Vouwfietsen gaan overal mee naartoe, auto's worden gedeeld met de burens en voor vakanties is er de trein.

“ In de streek waar ik opgroeide, behaalde iedereen op z'n 17de of 18de een rijbewijs. De auto was er de logische opvolger van de fiets. In Brussel ontdekte ik dat je ook zonder auto perfect zelfstandig kan zijn.

Mijn vrouw en ik hebben elk een vouwfiets waarmee we altijd op onze bestemming geraken. Moeten we te ver? Regent het? Of zijn er te veel hellingen? Dan plooiën we de vouwfiets op en nemen we de bus of metro. Voor Nathéo bevestigden we een zadeltje op de stang. Koffers op wieltjes? Die kunnen gemakkelijk achteraan vastgemaakt worden.

Sommigen vinden een vouwfiets duur. Dit model kostte meer dan 1 000 euro. Maar in vergelijking met een auto is dat echt niet duur, zelfs niet in vergelijking met een tweedehandsauto. En de vouwfiets is al grotendeels afgeschreven!

We doen aan cohousing. Wie een auto heeft, stelt die tegen een kilometervergoeding ter beschikking van de groep. Via Cosycar sloten we een specifieke verzekering af. Er zijn ook fietskarren waarmee kan je boodschappen doen of tot twee kinderen meenemen. Daarnaast hebben we met een aantal winkels en aankoopgroepen een systeem opgezet voor leveringen in grote hoeveelheden.

Ik ben overtuigd van de kracht van de groep. Is het echt nodig om eigenaar te zijn van het voertuig waarmee we ons verplaatsen?”

STAP VOOR STAP NAAR 'ZERO UITSTOOT'

Dromen van een stad waar verplaatsingen ook mogelijk zijn zonder vervuiling, zonder lawaai en zonder de openbare ruimte te belasten? De weg naar een volledig mens- en milieuvriendelijke mobiliteit is nog lang. Maar onderweg naar dit ambitieuze doel kunnen we allemaal alvast aanpassen hoe we ons verplaatsen. En zo dragen we ons steentje bij aan de inspanningen van het Gewest.

DE ENORME KLIMAATUITDAGING

Als we onze gewoonten niet veranderen, zal de aarde volgens de Intergouvernementele Werkgroep inzake Klimaatverandering (IPCC) tegen 2030 meer dan 1,5°C opwarmen en tegen 2050 meer dan 2°C. Hogere temperaturen zijn niet het enige gevolg van deze klimaatverandering: er zullen zich meer extreme weersomstandigheden voordoen (droogte, stormen, enz.) en de biodiversiteit zal afnemen.

In 2015 ondertekenden 195 landen de akkoorden van Parijs (COP21), die deel uitmaken van het klimaatbeleid van de Europese Unie. Die akkoorden verplichten ons tot een aanzienlijke vermindering van onze uitstoot van broeikasgas tegen 2050: minstens 80 tot 95% onder het niveau van 1990. Een enorme uitdaging, die cruciaal is voor de toekomstige generaties en die steeds meer burgers op de been brengt.

VOOR GEZONDERE LUCHT

Luchtverontreiniging is in Brussel vooral te wijten aan het autoverkeer en heeft grote gevolgen voor onze gezondheid. Steeds meer Brusselaars worden zich bewust van de slechte luchtkwaliteit en maken zich zorgen om deze vervuiling.

Ondanks de geleverde inspanningen voldoet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog niet aan de Europese normen voor de concentratie van stikstofdioxide (NO₂). De Europese Unie heeft hierover een formele aanmaning gestuurd en een burgercollectief heeft gerechtelijke stappen gezet. De luchtkwaliteit is een belangrijke uitdaging voor het welzijn van de Brusselaars en om onze stad aantrekkelijk te houden.

MINDER VERVUILING

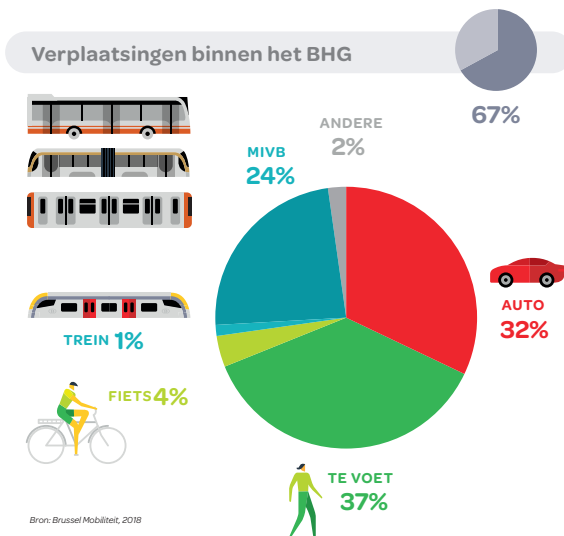
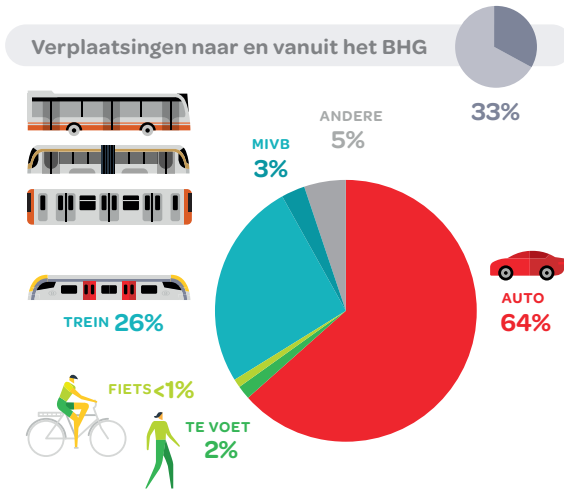
Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest erkent het belang van maatregelen voor het klimaat en voor de luchtkwaliteit. De gebouwen en het verkeer worden beschouwd als hoofdschuldigen voor de uitstoot van broeikasgassen en luchtverontreinigende stoffen in Brussel. Onze verplaatsingen vormen de op een na grootste bron van directe uitstoot van broeikasgassen en van fijn stof (o.a. PM10, stof met deeltjes die kleiner zijn dan 10 micrometer). Ze zijn ook de grootste bron van stikstofdioxide (NO_x) en black carbon (roet). Een betere mobiliteit heeft dus een onmiddellijke impact op het klimaat en op de gezondheid van de Brusselaars.

Op het Brusselse niveau werden en worden concrete maatregelen genomen om het gebruik van privéauto's te verminderen ten voordele van andere vervoersmodi, en om meer deelauto's en auto's met een lagere uitstoot in het wagenpark op te nemen.

ENKELE CIJFERS

- In 2018 waren er dagelijks ruim 5,4 miljoen verplaatsingen naar, binnen en vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:
  - verplaatsingen naar en vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gebeurden hoofdzakelijk met de auto (64%) en de trein (26%), in mindere mate met het stedelijk openbaar vervoer (3%), te voet (2%) en met de fiets (< 1%).
  - interne verplaatsingen binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gebeurden voornamelijk te voet (37%) en met de auto (32%), gevolgd door het openbaar vervoer (25%) en de fiets (4%).

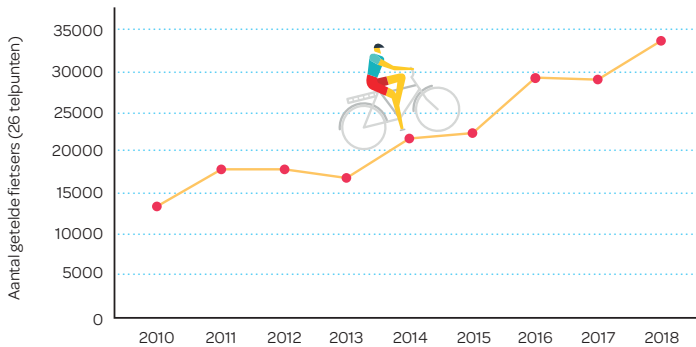
Verplaatsingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bron: Brussel Mobiliteit, 2018

- Het aantal fietsers kende de afgelopen jaren een sterke stijging en het potentieel blijft enorm.

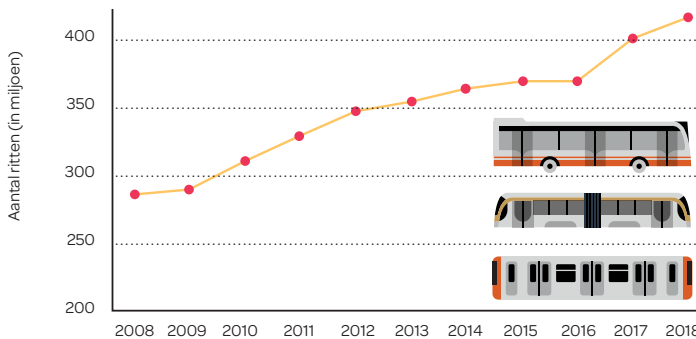
Aantal getelde fietsers

Bron: Pro Velo, 2018

- In 2018 telden we in totaal 417,6 miljoen verplaatsingen met de bus, tram en metro. Ten opzichte van 2017 is dit een stijging van 4%, of 16,6 miljoen extra reizen. 2018 zet daarmee de positieve trend van 2017 verder: ook toen was er al een aanzienlijke toename van het aantal reizigers op het netwerk.

Aantal ritten met de MIVB (bus, tram, metro) in 2018

Bron: Activiteitenverslag MIVB 2018

- Het wegvervoer in het Brussels Gewest is verantwoordelijk voor 69% van de stikstofuitstoot, 35% van de uitstoot van PM10-fijnstofdeeltjes en 30% van de uitstoot van fijnere PM2,5-deeltjes (die kleiner zijn dan 2,5 micrometer).
- Tegelijk zijn auto's en vrachtwagens ook een van de grootste bronnen voor de uitstoot van broeikasgas. In 2017 waren ze goed voor 30% van de totale CO₂-uitstoot in het Brussels Gewest. De CO₂-uitstoot van transport in het Gewest is trouwens sinds 1990 constant gebleven.

Deze emissies dragen bij tot de opwarming van de aarde en een verslechtering van de luchtkwaliteit. Slechte luchtkwaliteit leidt tot vroegtijdige overlijdens, ademhalings-, hart- en vaatziekten en andere gezondheidsproblemen bij de inwoners van Brussel.

Alhoewel deze cijfers over verplaatsingen te voet, per fiets en met het openbaar vervoer al een positieve evolutie laten zien, blijft er nog een groot potentieel voor bijkomende verplaatsingen op deze verschillende manieren.

IMPACT VAN HET WEGVERVOER

Het groeiende aantal gemotoriseerde verplaatsingen heeft uiteraard gevolgen voor het klimaat en voor de luchtkwaliteit. De problemen reiken echter ook verder:

- **Geluidsoverlast:** het drukke verkeer stelt bijna een op de vier Brusselse woningen bloot aan een zeer onaangenaam of zelfs stresserend geluidsniveau;
- **Koopkracht van de gezinnen:** brandstof is goed voor bijna een kwart van de uitgaven voor energie van de Brusselaar. De stijgende prijzen van fossiele brandstoffen zouden deze uitgaven wel eens sterk kunnen doen toenemen. Tel hierbij nog verzekeringen, verkeersbelasting, parkeergeld, boetes, onderhoud van het voertuig, enz.;
- **Inname van de publieke ruimte:** de auto neemt steeds meer ruimte in beslag, verkleint de ruimte voor voetgangers, verhoogt de verkeersonveiligheid en heeft een negatieve invloed op de leefbaarheid in de wijken;
- **Files en aantasting van het landschap:** door gaand verkeer zoekt zijn weg via doorheen de lokale straten en uitlaatgassen tasten het architecturale erfgoed aan;
- **Verstoring van het bovengronds openbaar vervoer** (tram, bus) en van leveringen en goederenvervoer;
- **Meer kosten voor de overheid,** onder meer voor het onderhoud en de vernieuwing van infrastructuur;
- **Afvalproductie:** afgedankte voertuigen (in België jaarlijks 500 000 ton), oude banden, vervangen onderdelen, enz.;
- **Verkeersongevallen** met gewonden en doden als gevolg;
- **Een zittend leven** als factor in de ontwikkeling van diabetes en andere gezondheidsproblemen.

3 vragen aan Olivier Brasseur, expert 'luchtkwaliteit' bij Leefmilieu Brussel

Heeft de auto een grote impact op de luchtvervuiling in Brussel?

Het wegvervoer is een van de belangrijkste vervuilers in het Brussels Gewest. Volgens cijfers uit 2016 is het verkeer goed voor 69% van de uitstoot van stikstofoxiden (NO_x) en voor 35% van de uitstoot van fijnstofdeeltjes.

Wat kan dit betekenen voor de gezondheid van de Brusselaars?

Stedelijke luchtverontreiniging verhoogt het risico op acute aandoeningen van de luchtwegen (bijv. longontsteking), chronische aandoeningen van de luchtwegen (bijv. astma, longkanker) en hart- en vaatziekten. Bij mensen die reeds met een ziekte kampen, zijn de gevolgen voor de gezondheid nog groter.

Moeten we onze gewoonten bij vervuilingsspieken aanpassen?

Tijdens een vervuilingsspiek met fijnstofdeeltjes en/of stikstofdioxide is ons advies om het autogebruik zoveel mogelijk te beperken en eerder te kiezen voor actieve mobiliteit en openbaar vervoer. Voor je gezondheid raden we aan om bij hoge concentraties fysieke inspanningen te vermijden, zeker voor jonge kinderen en ouderen.

3 vragen aan Marie Poupé, experte 'geluid' bij Leefmilieu Brussel

Heeft het wegverkeer een belangrijke impact op de geluidshinder in Brussel?

Zeker! Verkeer is in het Brussels Gewest de belangrijkste bron van geluidshinder. Naar schatting 64% van de Brusselse bevolking loopt het risico om lawaai door wegvervoer te ervaren boven de maximale aanbevolen drempel van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Welke gezondheidsrisico's brengt lawaai met zich mee voor de Brusselaars?

Lawaai veroorzaakt gehoorproblemen (vroegtijdige doofheid, oorsuizen, hyperacusis) maar ook stress, zenuwklachten, verhoogd risico op hart- en vaatziekten, slapeloosheid, enz.

Wat kunnen we op mobiliteitsvlak doen om het lawaai in Brussel te bestrijden?

Eerst en vooral kunnen we ons afvragen of het echt nodig is om de auto te nemen. Verder kan je soepel rijden, zonder bruusk op te trekken of te remmen, zonder onnodig te toeteren, ... Bij de aankoop van het voertuig kan je via de Ecoscore het geluidsniveau controleren. Je kan ook stillere banden kiezen.

GEWESTELIJKE MAATREGELEN

LAGE-EMISSIEZONE BRUSSEL (LEZ)

De Lage-emissiezone Brussel (LEZ) is een van de belangrijkste Brusselse maatregelen van de afgelopen jaren op het vlak van luchtkwaliteit en volksgezondheid. Sinds 1 januari 2018 mogen de meest vervuulende voertuigen niet meer binnen in de LEZ.

De wetgeving geldt voor alle personenwagens, bestelwagens (tot 3,5 ton) en bussen die in Brussel rijden, ongeacht of ze in België of in het buitenland zijn ingeschreven. 300 borden aan de gewestelijke grenzen geven het begin aan van de LEZ. Zodra u de LEZ binnenrijdt, moet u de toegangscriteria respecteren, die tot stapsgewijs strenger worden tot in 2025. Dieselwagens zonder euronorm, Euro 1 of Euro 2 (vanaf 2020 ook Euro 3) en benzinevoertuigen zonder euronorm of Euro 1 zijn nu al verboden. In 2022 worden de toegangscriteria opnieuw verstrengd.

Camera's controleren het binnenkomende verkeer. Wie de LEZ-criteria schendt, riskeert een boete van € 350.

Wilt u weten of uw voertuig de komende jaren toegelaten wordt? Wilt u een afwijking aanvragen of meer info krijgen over de verdere uitrol van de LEZ en het beleid daarrond?

Meer info: www.lez.brussels

Ook verschillende Vlaamse, Waalse en Europese steden lanceren Lage-emissiezones.

Meer info:

vlaanderen.be/lage-emissiezones-lez

walloniebasesemissions.be

nl.urbanaccessregulations.eu/userhome/map

HET GOOD MOVE-PLAN

In 2019 heeft het Brussels Gewest met het Good Move-plan een gloednieuw mobiliteitsplan opgesteld. Dit plan is het resultaat van uitgebreid overleg met zowel de openbare als de privé-sector. Het wil de impact van auto's in het Brussels Gewest verminderen en alternatieven aanbieden voor individueel autobezit.

Meer info:

goodmove.brussels/nl/

JE VERPLAATSEN IN BRUSSEL
KAN OP 1001 MANIEREN

ZONE

BEHALVE MET EEN TE VERVUULENDE WAGEN

www.lez.brussels

Informatie: 02 775 75 75 - info@lez.brussels
Het Brussels Gewest is een Lage Emissie Zone

GEDAAN MET FOSSIELE BRANDSTOFFEN

Een doelstelling van formaat: in de stad alleen nog (bijna) 'zero-emissie' auto's! In 2018 besliste het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om overleg te plegen met de stakeholders, met het oog op een verbod op dieselloertuigen (uiterlijk in 2030) en vervolgens (in principe tegen 2035) op benzine- en lpg-voertuigen. Om komaf te maken met fossiele brandstoffen, moeten op korte en middellange termijn alternatieve technologieën verder ontwikkeld worden. We denken dan vooral aan reeds bestaande technologieën zoals die voor elektrische, hybride en CNG-voertuigen (CNG of Compressed Natural Gas is aardgas onder druk). Deze ambitieuze doelstelling om het vervoer koolstofvrij te maken, past in het kader van federale en Europese beleidsmaatregelen.

EEN NIEUW PLAN 'VERVUILINGSPIEKEN'

Vervuilingsspieken zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vaak het gevolg van de concentratie van fijnstofdeeltjes in de lucht (PM_{2,5} en PM₁₀) en van stikstofdioxide (NO₂). Meestal doen deze pieken zich voor in de winter en de lente. In de zomer kunnen ze ook het gevolg zijn van ozonconcentraties.

Het noodplan voor vervuilingsspieken voor fijnstofdeeltjes en stikstofdioxide werd in 2018 herzien, om de burgers beter te informeren en hen in staat te stellen te reageren wanneer de luchtkwaliteit verslechtert. Het plan legt drempels vast die maatregelen activeren om de uitstoot van vervuilende stoffen te beperken. Denk daarbij aan snelheidsbeperkingen, een rijverbod, een beperking van verwarming en een verbod op houtverwarming. Tegelijk is er gratis openbaar vervoer en gratis gebruik van Villo!

				
	Informatie- en sensibiliseringsdrempel	Informatie- en interventiedrempel	Interventiedrempel 1	Interventiedrempel 2
Glijdend 24-uur gemiddelde PM_{2.5} concentraties	35 tot 50 µg/m ³ (tijdens de laatste 24 u waargenomen concentratie)	35 tot 50 µg/m ³ (voortbestaan van de informatiedrempel gedurende 2 opeenvolgende dagen)	51 tot 70 µg/m ³ (dagelijkse concentraties)	71 µg/m ³ en meer (dagelijkse concentraties)
Dag-gemiddelde PM₁₀ concentraties	51 tot 70 µg/m ³ (tijdens de laatste 24 u waargenomen concentratie)	51 tot 70 µg/m ³ (voortbestaan van de informatiedrempel gedurende 2 opeenvolgende dagen)	71 tot 100 µg/m ³ (dagelijkse concentraties)	101 µg/m ³ en meer (dagelijkse concentraties)
Dagelijkse maximale 1-uur waarden van NO₂			151 tot 200 µg/m ³	201 µg/m ³ en meer

Hoge ozonconcentraties kunnen zorgen voor irritatie van de ogen, neus en keel, voor longontstekingen en astma-aanvallen, ... Daarom is er ook een Ozon- en hitteplan tegen deze typisch zomerse vervuilingsspieken.

Dit plan controleert bij hoge temperaturen de ozonconcentraties en stelt de verschillende fases in werking: waakzaamheid, waarschuwing en alarm. Volg tijdens een hittegolf en/of ozonpiek zeker het nieuws en respecteer de aanbevelingen om de gezondheidsrisico's voor uzelf en uw omgeving te beperken.

Meer info: luchtkwaliteit.brussels/content/alarmdrempels, leefmilieu.brussels/themas/mobiliteit/vervuilingspiek, leefmilieu.brussels/news/vervuilingspieken-het-nieuwe-noodplan

MINDER PARKEERPLAATSEN OP KANTOOR

Minder parkeerplaatsen voorzien in de buurt van kantoorgebouwen? Dat is een uitstekende manier om werknemers te ontmoedigen met de auto naar het werk te gaan. En daar streeft het parkeerbeleid van het BWLKE (Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing) naar.

Luchtkwaliteit: blijf op de hoogte!

Wilt u de evolutie van de luchtkwaliteit volgen, weten in welke mate u bent blootgesteld of geïnformeerd worden over vervuilingsspieken? Wilt u weten wanneer het Ozon- en hitteplan in werking treedt? Download dan **de Brussels Air-app**. Of bezoek regelmatig de website luchtkwaliteit.brussels

In de praktijk wordt bij elke verlenging of vernieuwing van een milieuvergunning een maximaal aantal parkeerplaatsen bepaald die niet op de openbare weg liggen, afhankelijk van de vloeroppervlakte van de kantoren (in m²) en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer.

Meer info: leefmilieu.brussels/mobiliteit > **Parkeren (BWLKE)**

Parkeerplaatsen voorzien voor fietsen stimuleert actieve verplaatsingen.

WIST U DAT?

Om de luchtkwaliteit te verbeteren, moet u de motor van uw voertuig uitschakelen wanneer u stilstaat.

De wegcode bevatte reeds volgende tekst: "Het is iedere bestuurder verboden de motor in vrijloopstand herhaaldelijk te versnellen. De bestuurders mogen daarenboven de motor niet laten draaien in vrijloopstand, behalve ingeval van noodzaak." Volgens een nieuwe Brusselse ordonnantie uit 2019 begaat u een milieudelict als u de motor van uw voertuig laat draaien wanneer u stilstaat.

DE OVERHEID GEEFT HET GOEDE VOORBEELD

Het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE) verplicht de regionale en lokale overheden (gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn en intercommunales) sinds 2014 om het goede voorbeeld te geven op het gebied van schoner vervoer. Zo zijn ze verplicht om hun wagenpark te verkleinen en minder vervuilende voertuigen aan te schaffen (op basis van hun Eco-score). Ze mogen bovendien geen dieselwagens meer kopen.

Caroline: de snelheid bepaalt ons vervoermiddel!

"Reeds als tiener besepte ik hoe belangrijk het is om onze ecologische voetafdruk te verkleinen door de beste oplossingen te zoeken voor onze mobiliteit. We kozen voor een huis waar we fietsen kunnen stallen en dat in de buurt van scholen ligt. Vaak bepaalt de snelheid ons vervoermiddel: naar het werk nemen we de fiets, naar school gaan we te voet, om uit te gaan in het centrum gebruiken we Villo! en nemen we de bus of taxi terug naar huis. Als we buiten de stad moeten zijn, kiezen we Cambio en voor een autorit of in noodgevallen gebruiken we het autodeelsysteem Drive Now. Op vakantie gaan we met de trein. Soms moet je compromissen sluiten, maar over het algemeen voelen we ons zeer vrij!"

ZO BEGINT U ERAAN: NIEUWE GEWOONTEN KWEKEN

Als we nu eens proberen om ons zo vaak mogelijk zonder auto te verplaatsen in Brussel? Er bestaan tal van gemakkelijke en goedkope oplossingen en mogelijke combinaties: te voet, met de fiets, trein, bus, taxi, ... En alleen maar voordelen: meer rust en welzijn, lagere kosten, een positieve impact op het milieu en op ieders gezondheid.

EEN KILOMETER TE VOET

Een kwart van alle Brusselse verplaatsingen draagt minder dan 1 km. Een wandeling van 1 km duurt gemiddeld 12 minuten. Wie een beetje sportief stapt, doet er zelfs minder lang over. Rekening houdend met de files en met de tijd om een parkeerplaats te vinden, is men te voet dus vaak sneller dan met de auto.

Bovendien biedt wandelen tal van voordelen: het is volledig gratis, er is geen negatieve milieu-impact en het is ook zeer gezond. Op een uur tijd legt u zo'n 5 km af. Dat is precies de dagelijkse dosis lichaamsbeweging die wordt aanbevolen tegen overgewicht en hart- en vaatziekten. En wandelen is nog zoveel meer: u ontsnapt aan de verkeersstress en (her)ontdekt wat de stad te bieden heeft. Bovendien bent u steeds op tijd!

BRUSSEL OP TWEE WIELEN!

Moet u een afstand van 5 km afleggen? Neem de fiets! Dat is goed voor uw gezondheid, uw portefeuille en het milieu. En voor elk type verplaatsing bestaat er een aangepaste fiets: de klassieke fiets, vouwfiets, bakfiets of elektrische fiets. Zoekt u nog wat tips vooraleer de fiets te nemen? Neem dan zeker deel aan de Bike Experience. U leert er fietsen in de stad en een ervaren fietser begeleidt u!

Meer info: bikeexperience.brussels

Beschikt u niet over een eigen fiets of combineert u liever verschillende vervoermiddelen (bv. heen met de fiets en terug met de bus)? Denk dan zeker aan deel- of huurfietsen.

Villo! is een Brussels netwerk van 360 punten waar u dag en nacht een fiets kunt huren en weer inleveren. Voor elk type gebruiker bestaan abonnementsformules (voor dagelijkse, occasionele of professionele gebruikers, ook voor elektrische fietsen). De eerste 30 minuten zijn altijd gratis.

Meer info: villo.be

Als u voor een paar uur of een paar dagen een fiets wilt huren, kunt u terecht in de belangrijkste stations van Brussel (blue-bike.be/nl), in Fietspunten (cyclo.org/nl), in het Fietsershuis (provelo.org/nl) en ook bij sommige fietshandelaars. Met het systeem van bijvoorbeeld Swapfiets kunt u voor een vast maandelijks bedrag een klassieke of elektrische fiets gebruiken.

Personen met beperkte mobiliteit kunnen aangepast materiaal huren bij de vzw Almagic: almagic.org (FR).

En vergeet niet dat uw werkgever uw fietsverplaatsingen kan vergoeden, tot € 0,24 per km!

WIST U DAT?

Brussel telt maar liefst 218 km fietspaden! In de loop der jaren heeft het Gewest steeds meer ruimte gegeven aan fietsers, met de aanleg van fietspaden en -straten, nieuwe beveiligde fietsenstallingen, veralgemening van zones 30, borden die fietsers bij rood licht de toestemming geven om door te rijden of rechts af te slaan, ...

Blijf van mijn fiets!

Een fietsregistratie is het beste antidiefstal-systeem. Het nieuwe platform Mybike.brussels laat u uw fiets registreren en identificeren met een sticker op het frame. Meer info: mybike.brussels/nl

MET DE BUS, TRAM OF METRO

Het grote aanbod aan openbaar vervoer brengt u snel naar het stadscentrum en naar eender welke plek in het Gewest. Het MIVB-net van 650 km bestaat uit 4 metrolijnen, 18 tramlijnen, 50 buslijnen en 11 Noctis-nachtbuslijnen. Daarnaast sponsort het Gewest ook een collectief taxisysteem, Collecto.

Niet zeker welk openbaar vervoer te kiezen? Via de MIVB-website en -applicatie bepaalt u in één oogopslag de beste route en ziet u het vertrekur van uw tram, bus of metro.

Meer info: mivb.be

5,2 miljard euro

Zoveel bedraagt het budget voor een ambitieus plan om tegen 2025 het openbaar vervoersnetwerk dichter, moderner en uitgebreider te maken.

ALLES LOOPT OP WIELTJES!

Comfortabel in de trein van Thurn & Taxis naar Brussel-Zuid, van Vorst naar Haren of van Evere naar Sint-Job? Perfect mogelijk! We vergeten het wel eens, maar het Brussels Gewest telt maar liefst 34 stations waar de NMBS-treinen halt houden. Hieronder ook vijf grote stations met aansluitingen naar bestemmingen in binnen- en buitenland. Geen stress, files en parkeerproblemen meer!

Bovendien rijden de 'S-treinen' of voorstadstreinen binnen een straal van zo'n 30 km rond Brussel. Zij vormen een netwerk van maar liefst 12 lijnen en 143 stations, met aansluitingen op het openbaar vervoer van De Lijn, TEC en de MIVB.

Meer info: belgiantrain.be/nl

MET DE AUTO?

JA, NAAR DE OVERSTAPPARKING

U wilt met de auto naar Brussel maar verliest liever geen uren aan het zoeken naar een parkeerplaats? Mag uw voertuig de Lage-emissiezone Brussel (LEZ) niet binnen? Komt u met de fiets van een locatie in de omgeving en wilt u het centrum bereiken met het openbaar vervoer?

Zeven parkings in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn of worden in de toekomst P+R of park-and-ride-parkings. Bewoners, pendelaars, bezoekers van winkels, toeristen en anderen kunnen er hun auto achterlaten en met het openbaar vervoer doorreizen naar het centrum van Brussel.

Sommige parkings worden toegankelijk voor voertuigen die in principe de LEZ niet binnen mogen, o.a. de nieuwe Coovi-parking, de Stalle-parking, Kraainem en Lennik.

Meer info: lez.brussels/nl

WAAR KAN IK MIJN FIETS ACHTERLATEN?

Een fiets is altijd een goed idee. Wel moet u uw fiets steeds veilig kunnen achterlaten. In 2019 werd in het metrostation Beurs een grote beveiligde parking met 800 plaatsen in gebruik genomen; een andere, van 500 plaatsen, kwam in metrostation De Brouckère. Ook de belangrijkste Brusselse stations hebben beveiligde fietsenstallingen: Brussel-Noord, Brussel-Centraal, Brussel-Zuid en Brussel-Luxemburg.

Fietsers die thuis of op het werk hun fiets niet veilig kunnen stallen, vinden op het webplatform van CycloParking een overzicht van parkeergelegenheden met toegangscontrole. Zit er niets voor u tussen? Dan kan CycloParking bekijken of er bijkomende fietsboxen kunnen komen, of op zoek gaan naar alternatieven: privé- of publieke parkeerplaatsen, garages, braakliggende terreinen of leegstaande panden. Doelstelling: meer en veiliger fietsen!

Meer info: cycloparking.brussels/nl/

Ahmed: al mijn verplaatsingen te voet, met de fiets of met de MIVB

"Ik reed lang op een oude tweetaktbrommer, tot ik op een dag werd tegengehouden omdat de motor was opgedreven. Het was ook geen erg milieuvriendelijk vervoermiddel! Ik besloot om al mijn verplaatsingen te voet of met de fiets af te leggen en een MIVB-abonnement te nemen. Voor mijn werk zal ik een bestelwagen moeten kopen, al wil ik die alleen gebruiken voor grote spullen."

Cordelia: sport en rust

"Ik probeer mijn verplaatsingen zo optimaal mogelijk te benutten. Mijn werk ligt aan de andere kant van Brussel en ik ga er met de fiets of de trein heen. Fietsen is mijn sport. Zo hoef ik na het werk geen andere sportactiviteiten meer in te plannen. En op de trein kan ik rusten, lezen en mails beantwoorden. Zeer comfortabel dus."

EN VERDER? MOBILITEITSDIENSTEN EN DEELVOERTUIGEN

Een blitse auto in de garage, dat is niet langer een teken van luxe. Wat dan wel? Afhankelijk van de behoeften toegang hebben tot allerhande soorten voertuigen, dat is tegenwoordig luxe. Een fiets, een step, een elektrische scooter, een auto (als dat echt nodig is), een bestelwagen of een busje? Brussel beschikt over tal van collectieve deeldiensten voor burgers die hun mobiliteit willen aanpassen aan elke situatie.

VOERTUIGEN OP MAAT

Stel u een multimodale week voor. Op maandag bent u gehaast en gaat u met een step naar het werk. De volgende dag hebt u wat meer tijd en probeert u een nieuwe wandelroute. Als u 's avonds het centrum uit moet, wilt u graag een scooter huren maar kiest u uiteindelijk toch voor een deeltaxi. In het weekend neemt u samen met de kinderen de boot (ja, dat kan!) en als u op zondag een vriend helpt verhuizen, doet u een beroep op een gedeelde bestelwagen.

Het aantal alternatieven voor de privéwagen in Brussel groeit razendsnel.

Op de website van Mobiliteit Brussel vindt u de verschillende spelers op het vlak van mobiliteit, met links naar hun applicaties: mobilite-mobiliteit.brussels/nl/apps

VERGELIJK DE REISTIJDEN

Kan ik te voet van het Kasteleinsplein naar de Ambiorixsquare? Kan ik met Villo! van het Sint-Denijsplein naar een metrostation? Ben ik met de auto sneller aan de Beurs dan met de bus? Kom het allemaal te weten via een multimodale vergelijkingstool (op het internet of via een app), zoals Citymapper of Joyn Joyn. De tools integreren alle vervoerwijzen.

Volledige lijst op: mobilite-mobiliteit.brussels/nl/reiswegberekening

HÉ TAXI!

Het Gewest heeft regels ingevoerd om de Brusselsese taxigebruikers een optimale dienstverlening te garanderen: nieuwe voertuigen, gedetailleerde informatie, een verplichte kredietkaartlezer, een bekwaamheidsattest en opleidingen voor elke chauffeur.

Bang van te dure verplaatsingen? Of gewoon zin om een taxi te delen? Collecto biedt meer dan 200 vertrekpunten aan, telkens bij stopplaatsen van de MIVB. Borden geven de exacte locaties aan. Elk half uur komt aan elke Collecto-halte een taxi voorbij. Die brengt u binnen het Brussels Gewest naar het adres van uw keuze. Dagelijks beschikbaar tussen 23.00 en 06.00 uur. Prijs: € 6, Mobib-kaarhouders: € 5.

Meer info: mobilite-mobiliteit.brussels/nl/collecto

TAXI'S VOOR PERSONEN MET BEPERKTE MOBILITEIT

Goed om te weten voor personen met beperkte mobiliteit:

- 97 van de 1 265 Brusselse taxi's zijn uitgerust om rolstoelgebruikers te vervoeren. Als u een taxi belt, vergeet dan niet te vermelden wat u precies nodig hebt.
- Personen met beperkte mobiliteit kunnen bij het Brussels Gewest taxicheques van € 5 aanvragen om zich gemakkelijker te verplaatsen.
- Na registratie kunnen personen met beperkte mobiliteit ook de MIVB-dienst TaxiBus gebruiken. Meer info: 02 515 23 65, mivb.be.

Meer info: [mobilite-mobiliteit.brussels/nl/zich-verplaatsen/pbm/aangepast-vervoer](https://mivb.be/mobilite-mobiliteit.brussels/nl/zich-verplaatsen/pbm/aangepast-vervoer)

Joost: Een gezinsauto? Nee, bedankt!

"We hebben net onze auto verkocht. We gebruiken hem amper en deelden hem al met de burens. Nu de kinderen wat ouder zijn, kunnen we onze dagelijkse verplaatsingen zeer gemakkelijk met de fiets of het openbaar vervoer doen. En als we 's avonds of in het weekend een auto nodig hebben, nemen we een Cambio-auto. Zo handig als je 's avonds bij het thuiskomen geen parkeerplaats meer hoeft te zoeken! Als we in het weekend naar zee of naar de Ardennen gaan, nemen we de trein naar Brugge of Verviers en huren we ter plaatse een Cambio. De kinderen zouden het niet anders meer willen."

Angela: Nieuwe diensten zorgen voor meer flexibiliteit

"Elke dag gebruik ik drie verschillende vervoersmiddelen, soms om de meest onbeduidende redenen. Als ik een strakke rok en hakken draag, ga ik liever met de tram dan met de fiets. Op zondag, als er weinig verkeer is, gebruik ik graag een scooter; bij mooi weer neem ik een Villo! Voor langere verplaatsingen huren mijn vriend en ik ook graag een scooter. Dat is precies wat al deze nieuwe diensten zo handig maakt. We zijn super flexibel."

MEER ENGAGEMENT MET IDEEËN OP WEG NAAR MORGEN

Houdt u van technologie, van nieuwe ervaringen, van alles wat modern is? Kiest u voor milieuvriendelijke mobiliteit en wilt u uw keuze zo consequent mogelijk toepassen? Hoverboard, speedpedelec, bakfiets of elektrische auto: innovatieve oplossingen genoeg om alleen of met het gezin heel Brussel te bereiken.

MICROMOBILITEIT: EERST TESTEN, DAN KOPEN

Er gaat bijna geen seizoen voorbij of er duiken in Brussel nieuwe vervoermiddelen op: onewheels, elektrische eenwieliers, hoverboards, elektrische steps, fietsen en skateboards.

Nieuwigheden die weliswaar onze mobiliteit vergroten, maar wel enkele vragen oproepen. Hoe kan ik ze veilig gebruiken? Hoeveel kost het? Kan ik ze testen vooraleer ze te kopen? Welk model kies ik het best? Wat is het duurzaamste merk? Waar kan ik lessen volgen? Wat is voor mijn gebruik de handigste en comfortabelste optie? Hoe kan ik verschillende mogelijkheden combineren?

Ecoconso biedt een lijst met adressen waar u onewheels, elektrische eenwieliers, twinboards, elektrische skateboards, enz. kunt kopen, huren en testen, en waar u praktijklessen kunt volgen. Tegelijk besteedt deze vereniging aandacht aan de wetgeving (en zegt u bv. of u op de weg mag rijden, of u een helm nodig hebt, enz.) en aan de mogelijke verzekeringen.

Meer info: ecoconso.be (FR)

Apps geven ook aan waar u in Brussel elektrische fietsen, scooters en steps kunt testen.

Meer info: mobilite-mobiliteit.brussels/nl/apps

HET STALEN ROS VAN DE TOEKOMST

De fiets is niet meer wat hij geweest is: de klassieke tweewieler krijgt op het fietspad het gezelschap van speedpedelecs, bakfietsen, vouwfietsen, fietskarren en ligfietsen. De Brusselse vakbeurs Bike Brussels toont elk jaar wat er nieuw is op de markt.

Meer info: bikebrussels.be

Hebt u nog vragen over de wetgeving, de uitrusting, de modelkeuze? Wilt u kinderen, boodschappen of materiaal vervoeren? De verenigingen Gracq en Pro Velo bieden tal van adressen, vergelijkende gidsen en praktische adviezen.

WIST U DAT?

- Speedpedelecs (elektrische fietsen met een snelheid tot 45 km/u waarvoor een nummerplaat, een helm en een verzekering nodig zijn) worden fiscaal voortaan als fiets beschouwd en niet langer als bromfiets. Profiteer dus van de kilometervergoeding van uw werkgever!
- Baby's kunnen vanaf de geboorte mee met de fiets. Dat kan met een speciale bevestiging voor hun maxicosi op de bagagedrager, in een fietskar of met een bakfiets (met twee of drie wielen).
- Per fiets mag tot 80 kg vervoerd worden; met een aangepast remsysteem is dat zelfs meer.
- Een triplet, tandem voor één volwassene en twee kinderen, is veel stabielier (maar ook duurder) dan een gewone fiets met twee kinderzitjes.

Meer info: gracq.org (FR) en provelo.org/nl

EEN AUTO KUNT U RECYCLEREN!

Is uw auto versleten en hebt u beslist om hem niet te vervangen? Houd er rekening mee dat een afgedankt voertuig beschouwd wordt als gevaarlijk afval, tenzij u het door een gespecialiseerd centrum laat saneren. U mag uw voertuig dus niet zelf houden of demonteren, behalve in specifieke gevallen en onder zeer strikte voorwaarden. Auto's moeten de stroom voor specifiek afval volgen.

Sommige auto-onderdelen kunnen hergebruikt worden. Metalen zijn welkom in de staalindustrie. Ook reserveonderdelen, kunststoffen en glas kunnen een tweede leven krijgen. Daarom moeten wrakken naar erkende recyclagecentra.

Meer info: febelauto.be/nl

EEN PREMIE VOOR WIE DE AUTO WEG DOET

Doe uw auto weg en verplaats u een jaar lang gratis binnen Brussel! Met de Brussel'Air-premie moedigt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de automobilist aan om de auto te vervangen door milieuvriendelijkere vervoersmiddelen: wandelen, fietsen, openbaar vervoer en Cambio-autodelen.

Bij inlevering van uw nummerplaat ontvangt u:

- ofwel een jaarabonnement voor het openbaar vervoer en een Cambio Start-abonnement van een jaar;
- ofwel een Cambio Start-abonnement van een jaar en een fietspremie tot € 505.

Als u naast de inlevering van uw nummerplaat ook uw wagen laat vernietigen (in een erkend centrum en voor een voertuig dat ingeschreven werd vóór 1 januari 2000), dan worden deze voordelen verdubbeld.

Meer info: brusselair-premie.be

Er is ook een inruilpremie van maximum € 3 000 voor bedrijfsvoertuigen die de LEZ niet binnen mogen:

werk-economie-emploi.brussels/nl/premie-lez

WAAR VINDT U EEN LAADPAAL?

Elektrische voertuigen kunnen een goede oplossing zijn voor wie echt niet zonder auto kan. Voorwaarde is wel om thuis of in de buurt een laadstation te hebben. Het Brussels Gewest breidt het netwerk van openbare laadpalen uit en houdt daarbij rekening met de noden van de burgers.

Meer info: charge.brussels

UW AUTO THUIS OPLADEN

Een elektrische auto kunt u opladen met een gewoon stopcontact. Dat is trager maar milieuvriendelijker dan met een (half)snelle laadpaal die speciaal daarvoor geplaatst werd. Laadpalen voor voertuigen moeten gemeld worden aan Sibelga. Wanneer u de aankoop van een elektrische wagen overweegt, raden we u aan om het elektriciteitsnetwerk in uw woning en/of bedrijf eerst te controleren. Aarzel niet om daarvoor een elektricien te contacteren.

Meer info: sibelga.be/nl > Aansluitingen en meters > Elektrische wagen

HET RAPPORT VAN MIJN WAGEN

Vooru een nieuwe of gebruikte auto koopt, kijkt u best eerst naar zijn Ecoscore. Deze indicator tussen 0 en 100 rangschikt voertuigen op basis van de milieuprestaties: het broeikas-effect (voornamelijk CO₂), luchtverontreiniging (bv. fijnstofdeeltjes en stikstofdioxide) en geluidsniveau. Er wordt gekeken naar het gewicht van het voertuig, het carrosserie-

type en het type brandstof. Hoe hoger de score, hoe minder vervuillend het voertuig is. De milieupact kan aanzienlijk dalen wanneer u bv. kiest voor een kleinere auto met een lager verbruik of alternatieve brandstoffen gebruikt (elektriciteit, CNG, hybride).

Meer info: [ecoscore.be](https://www.ecoscore.be)

Hafida: Besparingen en minder tijdverlies in de auto

“Ik heb een kind, een baan waarvoor ik me vaak moet verplaatsen en een echtgenoot die voor zijn werk vaak materiaal moet vervoeren. Ik had dus nooit gedacht zonder auto te kunnen. Toen ons tweede kindje geboren werd, besloten we een grotere auto te kopen, ook al schrokken de prijzen ons af. Maar plots begaf onze auto het. Van de ene op de andere dag moesten we op zoek naar een oplossing. We namen toen een abonnement op Cambio. Al snel merkten we dat dat ons minder energie kostte (bij het zoeken naar een parkeerplaats, tijdens het rijden, voor herstellingen) en bovendien goedkoper was. Daarom besloten we om onze nummerplaat in te leveren en zo te genieten van de Brussel’Air-premie. Een eigen auto? Ik denk niet dat ik er ooit nog een zal hebben!”

Gabrielle: Plezierig fietsen en toch zonder zweet op het werk aankomen

“Vroeger ging ik met de tram of de fiets naar kantoor. Dat nam allebei ongeveer evenveel tijd in beslag. Maar als ik met de fiets ging en hellingen moest oprijden, moest ik bij aankomst douchen. Dus kocht ik met tussenkomst van mijn werkgever een elektrische fiets. Niks dan voordelen: plezierig fietsen en bijzonder snel, ik ben niet meer bezweet bij aankomst en toch is het ook met elektrische ondersteuning nog steeds sportief.”

NUTTIGE LINKS

Algemene informatie over mobiliteit in Brussel

leefmilieu.brussels/themas/mobiliteit
mobilite-mobiliteit.brussels/nl
goodmove.brussels/nl

Alternatieven voor verplaatsingen met een privéwagen

- Bereken voor elk vervoermiddel (te voet, de fiets, het openbaar vervoer en de auto) de milieupact van uw verplaatsingen: routerank.com/nl
- Verplaatsingen met de bus, tram en metro in Brussel: Maatschappij voor Intercommunale Vervoer te Brussel (MIVB): mivb.be
- Verplaatsingen met de bus van en naar Vlaanderen en Wallonië, en sommige verplaatsingen met de bus in Brussel: De Lijn: delijn.be en Transport en commun (TEC): infotec.be
- Verplaatsingen met de trein in België: Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS): belgiantrain.be/nl
- Alle diensten voor deelfietsen, micromobiliteit, deelauto's, carpoolen, taxi's, openbaar vervoer, vervoer te water of per spoor, smartparking: mobilite-mobiliteit.brussels/nl/apps
- Fietsen in Brussel: bike.brussels/nl, mobilite-mobiliteit.brussels/nl/zich-verplaatsen/fiets, provelo.org/nl, gracq.org (FR), fietsersbond.be, cyclo.org/nl, voot.be (FR)
- Fietsverhuur: blue-bike.be/nl, cyclo.org/nl, provelo.org/nl. Voor personen met beperkte mobiliteit: almagic.org (FR)
- Fietsen graveren: mybike.brussels/nl
- Premies voor het inleveren van uw voertuig: brusselair-premie.be/homepage.php
- LEZ-premie KMO's (vervang van een licht bedrijfsvoertuig): werk-economie-emploi.brussels/nl/premie-lez
- Een auto recycleren: febauto.be/nl
- Informatie over micromobiliteit (onwheels, skateboards, elektrische eenwielaars, etc.): ecoconso.be (FR)
- Deeltaxi's Collecto: mobilite-mobiliteit.brussels/nl/collecto
- Taxi's voor personen met beperkte mobiliteit: mobilite-mobiliteit.brussels/nl/de-taxis-voor-pbm
- Multimodale vergelijking: mobilite-mobiliteit.brussels/nl/reiswegberekening

Verplaatsingen per auto

- Lage-emissiezone Brussel: lez.brussels/nl
- Milieuprestaties van uw voertuig: ecoscore.be/nl
- Laadpalen voor elektrische voertuigen: charge.brussels, milieuvriendelijkevoertuigen.be/laadpalen
- Park & Ride-parkings: parking.brussels/nl/smart_parking/park-ride-pr

Redactie: Bee Com - DIES

Leescomité: Alice Gérard, Mara Caveller, Damien Sury, Magali Henrard, Simon Dehouck,
Nele Sergeant, Sarah Hollander, Isabelle Degraeve, Sylvie Clara

Coördinatie: Isabelle Degraeve, Annelies Wouters

Design: associationdidees.be

Wettelijk depot: D/5762/2019/12

Verantwoordelijke uitgevers: F. Fontaine & B. Dewulf - Havenlaan 86C/3000 - 1000 Brussel

Gedrukt met plantaardige inkt op gerecycleerd papier

Copyright (©):

Fotos: Fonck Yves: p. 17, Getty images: p. 20, 24, Glavie Yvan: p. 6, 13, 22, 24, Leefmilieu Brussel: p. 4, 20,

Maindiaux Bénédicte: p. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 26, 27, 28, Schmitt Simon: p. 20,

Walschaerts François: p. 4

Infografies: Carole Verbyst: p. 7, 8

© Leefmilieu Brussel - Oktober 2019